

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2016-12-14
Stockholm

Mål nr
M 1344-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-02-01 i mål nr M 37-15, se bilaga A

KLAGANDE

Statkraft Södra Vindkraft AB

Ombud: A S

MOTPART

1. Länsstyrelsen i Kalmar län
2. Länsstyrelsen i Kronobergs län
3. J E
4. A-S F
5. J N
6. M S
7. E-K T
8. H T
9. N T

SAKEN

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att anlägga och driva gruppstation med maximalt elva vindkraftverk på fastigheterna A m.fl. i Uppvidinge kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar J Es, A-S Fs, J Ns, M Ss, E-K Ts, H Ts och N Ts yrkanden.

Dok.Id 1299819

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

2. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på följande sätt:

A. Villkor 5 ska ha följande lydelse:

5. Till eventuella gravitationsfundament av betong samt vid skyddsfillning kring markförlagd kabel ska i möjligaste mån annat material än jungfruligt naturgrus användas.

B. Villkor 9 ska ha följande lydelse:

9. Utomhus vid följande bostäder får buller från vindkraftverken inte under någon del av dygnet överskrida ekvivalent ljudnivå enligt nedan, se karta i bilaga B.

Ljudkänslig punkt (bostad)	dB(A)
10	30
15	33
48	36
68	39

Buller från vindkraftverken får inte under någon del av dygnet överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) utomhus vid övriga bostäder.

Om tillståndet för vindkraftanläggningen på fastigheterna E m.fl. i Uppvidinge kommun (*miljöprövningsdelegationens beslut den 3 november 2014, dnr 551-9102-12, Mark- och miljööverdomstolens dom denna dag i mål nr M 4596-15*) skulle förfalla ska i stället följande gälla: Buller från vindkraftverken får inte under någon del av dygnet överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) utomhus vid bostäder.

C. Villkor 10 ska ha följande lydelse:

10. Buller från vindkraftverken får inte under någon del av dygnet överskrida ekvivalent ljudnivå enligt nedan i följande punkter i anslutning till Vithults naturreservat, se karta i bilaga B.

Ljudkänslig punkt i anslutning till Vithults naturreservat	dB(A)
84	38
85	38
86	36
87	33
92	33
93	30

Buller från vindkraftverken får i övrigt inte under någon del av dygnet överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) vid gränsen till Vithults naturreservat.

Om tillståndet för vindkraftanläggningen på fastigheterna E m.fl. i Uppvidinge kommun (*miljöprövningsdelegationens beslut den 3 november 2014, dnr 551-9102-12, Mark- och miljööverdomstolens dom denna dag i mål nr M 4596-15*) skulle förfalla ska i stället följande gälla: Buller från vindkraftverken får inte under någon del av dygnet överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) utomhus vid gränsen till Vithults naturreservat.

D. Villkor 12 ska ha följande lydelse:

12. Lågfrekvent buller från vindkraftverken får inte under någon del av dygnet överskrida följande värden i bostadsrum i permanentbostäder och fritidhus samt i lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande och sovrum i tillfälligt boende.

Tersband (Hz)	Ekvivalent ljud-trycksnivå (dB)
31,5	56
40	49
50	43
63	42
80	40
100	38
125	36
160	34
200	32

E. Villkor 13 ska ha följande lydelse:

13. Hinderbelysning ska regleras ner till den vid varje tidpunkt lägsta tillåtna intensitetsnivån och den lägsta frekvens som medges enligt Transportstyrelsens regelverk. Frågan om behovsstyrd hinderbelysning delegeras till tillsynsmyndigheten, se särskild rubrik nedan.

3. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND

Statkraft Södra Vindkraft AB (Statkraft) har ansökt om tillstånd att anlägga och driva en gruppstation med vindkraftverk på fastigheterna A m.fl. i Uppvidinge kommun (Marhult). Tillståndet överprövas i detta mål av Mark- och miljööver-domstolen på talan av Statkraft. På talan av enskilda har Mark- och miljööver-domstolen denna dag även meddelat dom i mål nr M 4596-15 angående OX2 Wind AB:s ansökan om tillstånd att anlägga och driva en gruppstation med vindkraftverk på fastigheterna E m.fl. i Uppvidinge kommun (E).

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Statkraft har yrkat att mark- och miljödomstolens dom ska ändras så att den ekonomiska säkerheten bestäms till 350 000 kr. Statkraft har även yrkat att villkor 10 ska upphävas. Statkraft har vidare, som det får förstås, yrkat att villkor 5, 9, 12 och 13 ska ändras så att de får följande lydelse:

Villkor 5: Till eventuella gravitationsfundament av betong samt vid skyddsfyllning kring markförlagd kabel ska i möjligaste mån annat material än jungfruligt naturgrus användas.

Villkor 9: Buller från vindkraftverken får inte under någon del av dygnet överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) vid bostäder. I andra hand ska dessutom följande föreskrivas för ljudkänsliga punkter enligt karta (bilaga B till domen).

Ljudkänslig punkt (bostad)	Marhult [dB(A)]
48	35,2
15	32,9
10	30,0

Villkor 12: Lågfrekvent buller från vindkraftverken får inte under någon del av dygnet överskrida följande värden:

Tersband (Hz)	Ekvivalent ljud-trycksnivå (dB)
31,5	56
40	49
50	43
63	42
80	40
100	38
125	36
160	34
200	32

Villkor 13: Hinderbelysning ska regleras ner till den vid varje tidpunkt lägsta tillåtna intensitetsnivån och den lägsta frekvens som medges enligt Transportstyrelsens regelverk. Frågan om behovsstyrd hinderbelysning delegeras till tillsynsmyndigheten.

Statkraft har avseende villkor 10 yrkat i andra hand, om Mark- och miljööverdomstolen anser att det ska föreskrivas ett bullervillkor för gränsen till Vithults naturreservat, att nivån 40 dB(A) ska föreskrivas för Marhult som enskild park.

Länsstyrelsen i Kalmar län har motsatt sig ändring.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har motsatt sig Statkrafts yrkanden angående villkoren 5, 10 och 13 samt nedsättning av den ekonomiska säkerhetens storlek. Länsstyrelsen har vitsordat Statkrafts yrkande om ändring av villkor 9.

J E, A-S F, J N, M S, E-K T, H T och N T (J E m.fl.) har motsatt sig ändring. De har dessutom i första hand yrkat att tillstånd till vindparken inte ska ges och i andra hand att den ekonomiska säkerheten ska vara 1,4 respektive 2 miljoner kronor och att en första inbetalning ska avse 100 000 kr, att villkor om kumulativt buller vid bostäder och inom naturreservatet även ska omfatta vindpark

Åshult samt att kumulativt buller vid bostäder och i naturreservatet Vithult ska vara högst 35 dB(A).

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Statkraft har framfört i huvudsak samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen och tillagt bl.a. följande:

Det är svårt och dyrt att använda naturgrus för gjutning av fundament, varför naturgrus bara kommer att användas när detta är absolut nödvändigt. Föreskrivet villkor om samråd med tillsynsmyndigheten innebär dock att bolagets upphandlingsprocess blir svår att genomföra. Gällande villkor 12 har mark- och miljödomstolen bifallit bolagets överklagande, men därefter har Mark- och miljööverdomstolen i ett annat mål uttalat att villkor ska utformas så att det tydligt framgår vad som gäller. Det är därför inte lämpligt att hänvisa till allmänna råd utan en hänvisning ska ersättas med angivande av de värden som framgår av det allmänna rådet.

Vindkraftparken får en begränsad bullerpåverkan på Vithults naturreservat. Den planerade parken kommer överskrida värdet på 40 dB(A) i cirka en hektar av naturreservatsområdet, vilket motsvarar 0,2 procent av hela naturreservatet. Bullervillkoret har således ingen betydelse för det huvudsakliga syftet med naturreservatet, men är begränsande för vindkraftparkens energiproduktion. Antalet mätpunkter för kontroll av buller vid en områdesgräns skulle bli så stort att det i realiteten blir omöjligt att säkerställa att villkoret innehålls. Det finns ingen överenskommelse mellan Statkraft och huvudmännen för Karskruv varför något kumulativt villkor inte kan föreskrivas. Bullerberäkningen visar att ljudnivån överskrids med en till två decibel i tre beräkningspunkter vid reservatsgränsen, punkterna 84, 85 och 87. Både Marhult och Karskruv innehåller nivån 40 dB(A) som enskild park, men den sammanlagda ljudemissionen uppgår som mest till 42 dB(A). Att säkerställa att 40 dB(A) inte överskrids kräver att lägre ljudnivåer föreskrivs i dessa punkter vilket skulle innebära att det endast är möjligt att uppföra fyra till fem av de elva tillståndsgivna vindkraftverken. För att ljudnivån 42 dB(A) ska uppnås krävs dock att det blåser maximalt både från Marhult och från Karskruv två olika vindriktningar. Det är således under mycket korta

perioder och vid få tillfällen under året som så skulle bli fallet. Följden för Marhults vindkraftpark, om de lägre ljudnivåerna föreskrivs som villkor, blir att anläggningskostnaden som ska slås ut på endast fyra till fem vindkraftverk kommer att bli så hög att parken riskerar att inte längre bli lönsam. Produktionen av förnyelsebar energi skulle också bli betydligt mindre. Detta ska vägas mot risken att ljudnivån 40 dB(A) överskrids i en mycket begränsad del av naturreservatet vid få tillfällen, om ens några. Det bör även tas hänsyn till att det här inte är fråga om bostäder där människor vistas kontinuerligt. Risken att det ska vara människor som vistas i just de delar av naturreservatet där ljudnivån kan överskrida 40 dB(A) under ett tillfälle när det blåser maximalt från både Marhult och Karskruv får anses som försvinnande liten. Att föreskriva ett sådant villkor kan jämföras med att verksamheten inte skulle anses tillåtlig.

Statkraft har initialt inte överklagat villkor 9 till Mark- och miljööverdomstolen eftersom bolaget inte hade överklagat villkoret till mark- och miljödomstolen. Med anledning av Mark- och miljööverdomstolens domar i mål nr M 1064-15 och M 1067-15 (MÖD 2016:4) yrkar bolaget dock nu att villkor 9 ändras för att överensstämja med gällande praxis. I enlighet med ovan angivna domar bör bullerutrymmet i de ljudkänsliga punkterna fördelas mellan Marhult och Karskruv. Med tillämpning av Sound Level Sharing (SLS-metoden) är det möjligt att föreskriva ljudnivåer för varje enskild park för att säkerställa att 40 dB(A) inte överskrids i störningskänsliga punkter. Statkraft har genomfört en SLS-beräkning som visar att det finns utrymme för båda parkerna utan att nivån 40 dB(A) kommer att överskridas. I vissa punkter måste dock en lägre nivå innehållas för att 40 dB(A) inte ska överskridas, vilket framgår av den av bolaget bifogade utredningen.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har hänvisat till vad som framförts tidigare och anfört i huvudsak följande: Bestämmande av gränsvärde för buller vid bostäder ska följa den princip som framgår av rättsfallen MÖD 2016:4. Länsstyrelsen vitsordar därför Statkrafts förslag till villkor 9. Vad gäller villkor 10 bör de enskilda parkernas gränsvärden för buller i de punkter där den kumulativa bullerbelastningen kan överskrida 40 dB(A) vid och inom reservatsgränsen bestämmas i enlighet med ovan nämnda domar. För att den totala bullerbelastningen från vindkraft inte ska överskrida 40 dB(A) i någon del av naturreservatet är det viktigt att även ta hänsyn till ett

eventuellt tillstånd till Karskruvs vindpark. Lydelsen i villkor 13 om samrådsplikt med tillsynsmyndigheten bör kvarstå för att tillsynsmyndigheten ska kunna hålla sig informerad och bidra till att förebygga störningar.

Länsstyrelsen i Kalmar län har hänvisat till motiveringen i tillståndsbeslutet och har därutöver anfört i huvudsak följande: Eventuellt skrotvärde ska inte beaktas vid ställande av säkerhet. När det gäller villkor 10 måste Statkraft ta hänsyn till en sedan tidigare beslutad anläggning, vilket inte är orimligt. Det sätt på vilket villkoret är skrivet innebär inte att Statkraft inte har rättsliga och faktiska möjligheter att klara de krav som villkoret föreskriver. Det kan inte anses vara en sådan börda för Statkraft att samråda med tillsynsmyndigheten att den delen av villkor 13 ska tas bort. Formen för samrådet framgår inte av villkoret och kan anpassas efter förutsättningar och behov.

J E m.fl. har framfört i huvudsak samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen och har tillagt bl.a. följande: Statkrafts yrkanden avseende villkor 5 och 13 innebär att tillsynen ska minskas, vilket medför att Statkraft ska få friheten att inte använda bästa möjliga teknik. Miljöprövningsdelegationen har överlåtit till tillsynsmyndigheten att fatta beslut i dessa delar av villkoren. Om villkoren ändras kommer dessa frågor att bli helt oreglerade, vilket är oacceptabelt. Statkraft har yrkat att villkor 9 ändras i syfte att inga begränsningar ska finnas för kumulativt buller vid bostäder och att villkor 10 ska utgå i syfte att inga begränsningar ska finnas för buller och kumulativt buller i naturreservatet Vithult. Modern teknik finns för mätning av kumulativt buller. Det finns inga tekniska problem att utröna vilken ljudkälla som genererar vilket ljud i en godtycklig mätpunkt. Det finns flera metoder för att kontrollera buller längs en områdesgräns. Det finns ett antal rapporter som visar att djur påverkas av ljud och buller. Ett naturreservat ska ta hänsyn till djurlivet, naturen och människors upplevelse och behov av stillhet och tystnad. Idén med garantibeloppet är att säkerställa efterbehandling och återställande. Det är orimligt att Statkrafts vinst-intresse ska gå före det juridiska ansvaret. Ingen mildring av beloppet ska godtas. De har till stöd för sin talan hänvisat till vetenskapliga artiklar avseende lågfrekvent bullers påverkan på hörande och hälsa samt hur buller ska beräknas.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL**Yrkanden av J E m.fl.**

Den part som inte har överklagat ett avgörande har inte längre möjlighet att få egna yrkanden som syftar till en ändring i sak prövade av domstolen. Eftersom J E m.fl. inte har överklagat miljöprövningsdelegationens beslut och inte heller mark- och miljödomstolens dom kan de inte framställa yrkanden i Mark- och miljööverdomstolen. Deras yrkanden ska därför avvisas.

Villkor 5 och 13

Miljöprövningsdelegationen har i villkor 5 och 13 föreskrivit att samråd ska ske med tillsynsmyndigheten avseende den slutliga utformningen av fundamenten respektive detaljer kring hinderbelysningen. Miljöprövningsdelegationen har inte följt upp detta krav på samråd med motsvarande överlåtelse till tillsynsmyndigheten att besluta villkor enligt 19 kap. 5 § 9 och 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken. Kravet på samråd med tillsynsmyndigheten fyller därmed ingen funktion i detta fall och villkoren bör därför upphävas i dessa delar.

Villkor 9 och 10*Inledning*

Miljöprövningsdelegationen har föreskrivit i villkor 9 och 10 att buller från vindkraft-verken, tillsammans med bullerbidrag från E, inte under någon del av dygnet får överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) vid dels bostäder, dels gränsen för Vithults naturreservat.

Mark- och miljööverdomstolen har i rättsfallen MÖD 2016:4, gällande gruppstationer för vindkraft inom områdena Rosenholm respektive Horshaga i Uppvidinge kommun, tagit ställning till hur villkor för bl.a. buller som reglerar ett kumulativt värde för flera verksamheter som är föremål för prövning samtidigt lämpligast bör utformas. Av

domarna framgår att en allmän utgångspunkt vid villkorsskrivning är att tillståndshavaren ska ha rättsliga och faktiska förutsättningar att klara de krav som villkoret innebär och själv kunna råda över de villkor som prövningsmyndigheten föreskriver samt att gemensamma villkor enligt 16 kap. 8 § miljöbalken bara kan föreskrivas när verksamhetsutövarna kommer överens om detta. Mark- och miljööverdomstolen har i avgörandena föreskrivit villkor att gälla vid vissa ljudkänsliga punkter.

När miljöprövningsdelegationen gav tillstånd till Marhult hade Karskruv redan fått tillstånd, varför Marhult fick bullervillkor som var anpassade efter Karskruv. Vid handläggningen i Mark- och miljööverdomstolen har målen blivit klara för avgörande samtidigt. Det framstår därför som mest rimligt att nu föreskriva villkor som innebär att Marhult och Karskruv får dela på bullerutrymmet på samma sätt som domstolen föreskrev i rättsfallen MÖD 2016:4. Därutöver ska naturligtvis sedan tidigare lagakraftvunna tillstånd beaktas vid tillståndsgivningen.

Villkor 9

Statkraft har inte överklagat villkor 9 till mark- och miljödomstolen och miljöprövningsdelegationen har föreskrivit ett villkor om kumulativt buller som numera, efter rättsfallen MÖD 2016:4, inte överensstämmer med gällande praxis. Att på yrkande från Statkraft förtydliga villkor 9 så att det framgår vilka krav bolaget måste uppfylla går inte utöver den prövningsram som finns i målet.

När störningar från flera vindkraftparker kan påverka samma platser i omgivningen måste villkorsregleringen säkerställa att boende inte riskerar att utsättas för högre bullernivåer än vad som kan godtas från hälso- och miljösynpunkt. När 16 kap. 8 § miljöbalken inte är tillämplig, dvs. när det inte finns någon överenskommelse mellan verksamhetsutövarna om gemensamma villkor, är utgångspunkten att varje tillståndshavare ska ha egna begränsningsvärden att förhålla sig till. Vid denna villkorsskrivning bör dessutom hänsyn tas till andra lagakraftvunna tillstånd till vindkraftparker som finns inom samma påverkansområde som den nu aktuella (se MÖD 2016:4). Vindkraftparker i Marhult påverkas inte av tidigare lagakraftvunna tillstånd, men eftersom både Marhult och Karskruv delvis kan påverka samma platser

och är uppe till prövning samtidigt i Mark- och miljööverdomstolen får de dela på bullerutrymmet. Med tillämpning av dessa principer och med utgångspunkt i bolagets beräkningar av bullerbidraget från var och en av vindkraftparkerna Marhult och Karskruv, samt den sammantagna bullerimmissionen från de båda parkerna, bör de begränsningsvärden som framgår av domslutet föreskrivas.

Om tillståndet till vindkraftparken i Karskruv skulle förfalla, ska i stället gälla att buller från vindkraftverken inte under någon del av dygnet får överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) utomhus vid bostäder.

Villkor 10

Länsstyrelsen i Kronobergs län beslutade den 3 juli 2014 om utökning av naturreservatet Vithult i Uppvidinge kommun. Beslutet innebar en ändring av det befintliga naturreservatet Vithult på så sätt att gränsen ändrades och reservatet därmed utökades med 45 ha, ett tillägg gjordes till föreskrifterna och skötselplanen uppdaterades.

Mark- och miljööverdomstolen anser, i likhet med underinstanserna, att det behövs ett bullervillkor som tar hänsyn till att ett av syftena med Vithults naturreservat är att det rörliga friluftslivet ges möjlighet till naturupplevelser med vildmarkskänsla i ett större naturområde som utmärks av stillhet och ostördhet. En högre bullernivå än 40 dB(A) som har föreskrivits i den överklagade domen bör därför inte godtas.

På samma sätt som gäller vid villkor 9 bör bullervillkoret för den i målet aktuella vindkraftanläggningen innebära en anpassning till de bullervillkor som gäller för Karskruv. Med tillämpning av dessa principer och med utgångspunkt i bolagets beräkningar av bullret från de enskilda parkerna och den sammantagna bullerimmissionen bör de begränsningsvärden som framgår av domslutet föreskrivas.

Om tillståndet till vindkraftparken i Karskruv skulle förfalla ska på samma sätt som vid villkor 9 i stället gälla att buller från vindkraftverken inte under någon del av dygnet får överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) utomhus vid gränsen till Vithults naturreservat.

Villkor 12

Statkraft har föreslagit att villkor 12 ska ändras på så sätt att hänvisningen till Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13) ska ersättas med angivande av de värden som framgår av det allmänna rådet. Mark- och miljööverdomstolen anser att det är lämpligt att hänvisningen i villkor 12 till Folkhälsomyndighetens allmänna råd ersätts med vad som är föreskrivet om lågfrekvent buller i de allmänna råden.

Ekonomisk säkerhet

Miljöprövningsdelegationen har föreskrivit att den ekonomiska säkerheten ska uppgå till 700 000 kr per uppfört vindkraftverk om tornen utgörs av metall, och 1 000 000 kr om s.k. hybridtorn med betong används. Statkraft har yrkat att den ekonomiska säkerheten ska bestämmas till 350 000 kr per uppfört verk.

Statkraft har i en komplettering av tillståndsansökan, daterad den 24 maj 2013, redovisat en beräkning av kostnaden för nedmontering av vindkraftverken. Miljöprövningsdelegationen har i sitt beslut anfört bl.a. att redovisad beräkning är osäker och att flera kostnadsposter som kan uppkomma vid återställning inte beaktats. Delegationen har vidare anfört att för liknande anläggningar har återställningskostnaden beräknats till 700 000–800 000 kr för verk med ståltorn och 800 000–1 000 000 kr för verk med hybridtorn när skrotvärdet inte medräknats som en pluspost. Mark- och miljödomstolen har anfört att de av bolaget lämnade uppgifterna inte är styrkta och att det inte har framkommit tillräckliga skäl för att ändra det totala beloppet per verk.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att vad Statkraft har anfört inte utgör skäl att göra en annan bedömning än underinstanserna vad gäller storleken på den ekonomiska säkerheten. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, tekniska rådet Anna-Lena Rosengardten samt hovrättsråden Christina Ericson, referent, och Li Brismo.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-02-01
meddelad i
Växjö

Mål nr M 37-15

KLAGANDE

Statkraft Södra Vindkraft AB

Ombud: A S

MOTPART

1. Länsstyrelsen i Kronobergs län

2. Länsstyrelsen Kalmar län
r

3. J E

4. A-S F

5. J N

6. M S

7. E-K T

8. H T

9. N T

Dok.Id 329059

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Kalmar län, Miljöprövningsdelegationens beslut 2014-11-20 i ärende nr 551-4924-12, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att anlägga och driva gruppstation med maximalt elva vindkraftverk på fastigheterna A m.fl., Uppvidinge kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avvisar yrkandena från H T, N T, E-K T, M S, A-S F, J E och J N om skärpning av villkoren.

Mark- och miljödomstolen bifaller Statkraft Södra Vindkraft ABs överklagande på så sätt att villkor 12 ändras och istället får följande lydelse:

Lågfrekvent buller från vindkraftverken får inte under någon del av dygnet överskrida de värden som anges i Folkhälsomyndighetens allmänna råd FoHMFS 2014:13 med de förutsättningar och under de förhållanden som där anges.

Mark- och miljödomstolen bifaller bolagets överklagande vidare på så sätt att villkor ”Ekonomisk säkerhet” ändras till följande:

Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder. För det fall att tornen utgörs av metall ska beloppet uppgå till 700 000 kr per uppfört vindkraftverk, för det fall att så kallade hybridtorn med betong används ska beloppet istället uppgå till 1 000 000 kr per uppfört vindkraftverk. En första avsättning om 50 000 kr ska ske innan respektive vindkraftverk tas i drift. Resterande belopp ska ställas med lika delar år 5, 10 och 15, där året för driftstart för respektive vindkraftverk utgör startår och uppräknas efter konsumentprisindex där året för driftstart utgör bas.

I övrigt avslår mark- och miljödomstolen bolagets överklagande.

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen (MPD) vid Länsstyrelsen i Kalmar län meddelade den 20 november 2014 Statkraft Södra Vindkraft AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till att anlägga och driva vindkraftsanläggning bestående av maximalt 11 vindkraftverk med en totalhöjd om vardera maximalt 185 meter på fastigheterna A m.fl, B, C och D, samtliga i Uppvidinge kommun. MPD fastställde flera villkor för verksamheten. (För beslutet i dess helhet se bilaga 1.)

Statkraft Södra Vindkraft AB (bolaget) har nu överklagat MPD:s beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar enligt följande:

- Den ekonomiska säkerheten ska bestämmas till 350 000 kr och en första avsättning om 50 000 kr ska ske innan respektive vindkraftverk tas i drift. Reserverande belopp ska ställas med lika delar år 5, 10 och 15, där året för driftstart för respektive vindkraftverk utgör startår och uppräknas efter konsumentprisindex där året för driftstart utgör bas.
- Villkor 10 ska upphävas.
- Villkor 5 ska få följande lydelse: *Till eventuella gravitationsfundament av betong samt vid skyddsfillning kring markförlagd kabel ska i möjligaste mån annat material än jungfruligt naturgrus användas.*
- Villkor 12 ska få följande lydelse: *Lågfrekvent buller från vindkraftverken får inte under någon del av dygnet överskrida de värden som anges i Folkhälsomyndighetens allmänna råd FoHMFS 2014:13 med de förutsättningar och under de förhållanden som där anges.*
- Villkor 13 ska få följande lydelse: *Hinderbelysning ska regleras ner till den vid varje tidpunkt lägsta tillåtna intensitetsnivån och den lägsta frekvens*

som medges enligt Transportstyrelsens regelverk. Frågan om behovsstyrd hinderbelysning delegeras till tillsynsmyndigheten, se särskild rubrik nedan.

Som grund för överklagandet anför **bolaget** bland annat följande.

Villkor 5 – Syftet med villkoret är att säkerställa minimal användning av jungfruligt grus varför det bör anses tillräckligt att föreskriva minimal användning av jungfruligt grus och någon generell samrådsförpliktelse kan inte anses nödvändig för fundamentens slutliga utformning.

Det kan inte vara nödvändigt att samråda med tillsynsmyndigheten i alla aspekter gällande slutlig utformning av fundamenten för att uppnå syftet vad gäller användning av jungfruligt grus. Det skulle även kunna innebära att tillsynsmyndigheten har synpunkter som påverkar bolaget i upphandlingen av vindkraftverk vilket inte kan anses rimligt eller miljömässigt motiverat.

Det är viktigt att minska användningen av naturgrus men det kan inte anses vara av en sådan betydelse i förhållande till de konsekvenser det får för projektet. Det är inte ett krav som brukar ställas och det finns inte ett särskilt behov i detta fall.

Villkor 10 – Villkoret kan inte anses rimligt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken och vid en avvägning enligt 3 kap. 1 § miljöbalken. Området är utpekad som riksintresse för vindkraft och det föreslagna bullervillkoret skulle innebära produktionsminskning med 25 – 30 procent.

Även om vindkraftsparken får en viss påverkan på naturreservatet och att inte 40 dB(A) kan upprätthållas längs hela reservatets gräns måste det ske en avvägning av den betydelse i förhållande till vilka konsekvenser det får för uppförandet av vindkraftsparken.

I avvägningen måste det också beaktas att den aktuella vindkraftsparken till största delen är lokaliserad inom ett område som är utpekad som riksintresse för vindkraft

av Energimyndigheten. Naturreservatet Vithult har därefter, och efter att samråd inletts för vindparken, genom beslut den 19 december 2012 utökats avsevärt. Vid beslutet om utpekandet av nytt område för naturreservatet bör riksintresset och den nya parken ha beaktats. Naturvårdsverkets riktlinjer för buller är just riktlinjer. Det finns inga särskilda riktlinjer för naturreservat utan riktlinjerna gäller områden som används för friluftsliv och områden för rekreation generellt.

Den planerade parken kommer inom delar av det nya reservatsområdet överskrida Naturvårdsverkets värde för dagtid.

Vid avvägningen mellan olika intressen ska det göras avvägningar mellan riktlinjerna och andra intressen. Enligt 3 kap. 1 § miljöbalken ska företräde ges sådan användning som medför god hushållning från allmän synpunkt. I förevarande fall skulle ett bullervillkor om 40 dB(A) vid naturreservatets gräns påverka vindkraftsparkens produktionsmöjligheter. För att säkerställa att villkor 10 innehålls kommer vindkraftsparken att behöva utformas med två-tre vindkraftverk färre än enligt ansökan. Detta innebär en produktionsminskning med 25 – 30 procent.

Syftet med naturreservatet är främst att bevara naturmiljöer och arter vilket inte påverkas av ljud från vindkraftverk. Det ska påpekas att det är en ytterst liten del av naturreservatet som påverkas av buller över 40 dB(A) om endast verksamheten vid Marhults vindkraftspark beaktas.

Bullermätningar för en områdesgräns (naturreservatets gräns) istället för en fast punkt, vilket är fallet för bullervillkor för bostäder, är komplicerade och när det gäller kumulativa effekter finns det idag inga beprövade metoder för att genomföra säkra mätningar. Den metod som används och har accepterats för att fördela bullerutrymmet mellan verksamhetsutövare, Sound Level Sharing (SLS), är utvecklad för ljudkrav i enstaka ljudkänsliga punkter, t.ex. bostäder. Metoden är inte anpassad för att tillämpas på hela områden som täcker en oregelbunden yta. För att kunna följa ett kumulativt villkor för naturreservatets gräns skulle en ny tillförlitlig metod be-

höva utvecklas, om så ens är möjligt med hänsyn till antalet frihetsgrader i metodens ekvationer skulle öka stort.

Eftersom det inte finns någon känd metod för att fördela ljudbidraget från respektive vindkraftspark så finns det inte heller någon metod för att kontrollera respektive vindkraftsparks tillåtna ljudnivå varför ett kumulativt villkor inte kan anses stämma överens med praxis på hur ett begränsningsvillkor ska vara utformat, se rättsfallet MÖD 2009:2.

Villkor 12 – Ett kumulativt villkor för lågfrekvent buller är inte förenligt med hur begränsningsvillkor ska utformas enligt praxis, se rättsfallet MÖD 2009:2. Ett sådant villkor kan inte anses rimligt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Villkor ska vara utformade så att det inte råder någon tvekan om vad som krävs av tillståndshavaren och det ska gå att objektivt fastställa när en överträdelse har skett.

För uppföljning av kumulativt bullervillkor vid bostäder finns en beprövad metod, SLS. Metoden möjliggör en fördelning av bullerpåverkan mellan flera vindkraftsaktörer. Metoden innebär att varje projektör vid varje bostad ska uppfylla ett dBA-värde. Vid kontroll av ljudnivån ska uppmätt dBA-värde från respektive park eller det beräknade värdet från uppmätt ljudeffektnivå jämföras med det värde som respektive park fått som villkor. SLS-metoden gör det möjligt att fördela bullerkravet mellan de olika aktörerna och även avgöra vilken vindkraftspark som är ansvarig för eventuell överträdelse av bullervillkoret.

Lågfrekvent buller ska mätas i nio tersband mellan 31,5 till 200 Hz och bullervillkoret ska uppfyllas i vart och ett av de olika tersbanden. En metod för fördelning av lågfrekvent buller krävs minst nio gånger fler beräkningar än SLS-metoden vilket betydligt ökar komplexitet och svårighetsgraden för en tillförlitlig fördelning av ljudpåverkan. Idag finns ingen beprövad metod för detta, vilket innebär att det inte heller finns någon metod för att kontrollera respektive vindkraftsparks tillåtna ljudnivå. Ett kumulativt villkor för lågfrekvent buller innebär att tillståndshavaren inte

vet exakt vad som krävs av denne. Villkoret uppfyller således inte kraven på ett begränsningsvillkor som fastställts i praxis.

Vindkraftsparken kommer att behöva utformas så att det säkerställs att det kumulativa villkoret innehålls med marginal vilket med stor sannolikhet kommer att innebära en påtagligt minskad energiproduktion jämfört med ett villkor för lågfrekvent buller enbart för Marhult vindkraftspark.

Det får således anses orimligt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken att ålägga ett kumulativt villkor när det får anses fullt tillräckligt ur hälsosynpunkt att innehålla villkoret för Marhults vindkraftspark.

Villkor 13 – Samråd om övriga detaljer kring hinderbelysning kan inte anses fylla något syfte då detta regleras fullt ut av Transportstyrelsens regelverk.

Transportstyrelsens föreskrifter TSFS 2013:9 reglerar hur hinderbelysning för vindkraftverk ska utformas. De övriga detaljer som enligt villkor 13 ska utformas i samråd med tillsynsmyndigheten regleras till stor del av föreskriftens bilaga 9 varför det saknas syfte för bolaget att samråda med tillsynsmyndigheten angående dessa detaljer. Villkorets utformning i denna del förefaller skapa onödig administration i utformningen av vindkraftsparkens hinderbelysning.

Ekonomisk säkerhet – Bolaget ifrågasätter av MPD föreskrivna belopp och att hela säkerheten ska ställas innan vindkraftverken uppförs men inte skyldigheten att ställa säkerhet eller utformningen av förordnandet i övrigt.

Det nu av bolaget föreslagna beloppet måste anses tillräckligt och har accepterats i praxis. Ett successivt ställande av säkerhet får anses tillräckligt för sitt ändamål i enlighet med 16 kap. 3 § miljöbalken och har accepterats i praxis. Bestämmelsen är fakultativ. Enligt förarbetena finns det starka skäl att ställa upp ett sådant villkor när den aktuella verksamheten kan förutses bli avslutad inom en viss tid och efterbehandling kan behövas, liksom då man kan kräva att en verksamhet fortlöpande frak-

tar bort avfall (prop. 1997/98:45 del II, s. 205). I praxis ställs regelmässigt upp ett krav på ekonomisk säkerhet i tillstånd för vindkraftverk.

Syftet med en ekonomisk säkerhet är framförallt att skydda samhället från att behöva svara för efterbehandlingskostnader för det fall verksamhetsutövaren går i konkurs. Säkerheten ska vara tillräcklig för att säkerställa sitt ändamål. Säkerheten ska inte vara större än den behöver och full kostnadstäckning för ett återställande är inte nödvändigt (prop. 2006/07:95 s. 110 ff.). Det framgår även av förarbetena att säkerheten bör tillåta att så mycket kapital som möjligt bör vara kvar hos verksamhetsutövaren.

Av förarbetena framgår vidare att det bör göras sannolikt att säkerheten täcker syftet, dvs. motsvarar efterbehandlingskostnaden. Vid denna bedömning är det inte fråga om att tillämpa försiktighetsprincipen – för denna fråga gäller inte skyddet av miljön utan avser framförallt att skydda det allmänna från verksamhetsutövarens konkurs.

Vid en beräkning måste det värde som verken utgör kunna tas med i beräkningen av storleken på säkerheten. Det finns idag inget som talar för att skrotpriserna (priset på metall) kommer att gå ner på längre sikt. Även om priset kan fluktuera över kortare tid är den långsiktiga trenden att priset på skrot ökar. Vid beaktande av skrotvärdet är det av bolaget yrkade beloppet tillräckligt.

En tillämpning där produktion av förnybar energi missgynnas väsentligt i förhållande till annan energiproduktion kan inte anses vara i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken om att balken ska tillämpas så att hållbar utveckling främjas.

Om ett vindkraftsbolag skulle gå i konkurs under drifttiden kommer det med stor sannolikhet inte heller leda till behov av omedelbar efterbehandlingskostnad, såsom kan gälla för andra typer av miljöfarliga verksamheter. När det gäller vindkraft kommer verken, när de har uppförts, att producera energi utan att det uppkommer någon nämnvärd driftskostnad. Det talar för att den potentiella efterbehandlings-

kostnaden för vindkraft inte riskerar att uppkomma förrän i slutet av vindkraftverkens livstid, dvs. först om 30 år.

I överklagat beslut hänvisar MPD till MÖDs dom den 27 augusti 2014 i mål M 9473-13 som stöd för att säkerheten ska ställas i sin helhet redan innan vindkraftverken uppförs. Det beslut som fastställs i den domen grundar sig på mark- och miljödomstolens dom den 7 mars 2013 i mål M 2109-11 där domstolen ansåg att kostnad för återställande skulle kunna bli aktuellt ifråga om sjöbaserad vindkraft delvis beroende på bolagets ekonomiska svårigheter. Förutsättningarna i förevarande fall är helt annorlunda varför MPD:s resonemang framstår som något oförståeligt. Säkerheten bör ställas successivt vilket får anses som förenligt med praxis.

Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt har i dom den 12 januari 2015 i mål M 3185-14 fastställt den ekonomiska säkerheten till 350 000 kr för varje vindkraftverk i en park vars förhållande motsvarar nu aktuellt mål. I samma dom har domstolen även fastställt att en första avsättning om 50 000 kr ska ske innan respektive vindkraftverk tas i drift och resterande belopp fördelas lika år 5, 10 och 15 efter start. MPD har i överklagat beslut inte presenterat några omständigheter som föranleder att en annan bedömning ska göras gällande Marhults vindkraftspark.

Om det i framtiden skulle visa sig att kostnaden för återställning av vindkraft kommer att bli högre än beräknat eller att skrotvärdet för tornen blir lägre än beräknat, kommer det finnas goda förutsättningar för berörda myndigheter att, långt innan frågan om efterbehandling blir aktuell, begära en omprövning av säkerhetens storlek (24 kap. 5 och 7 §§ miljöbalken och prop. 2006/07:95 s. 114). Det är ur samhällssynpunkt bättre att tillgodose samhällets intresse på sådant sätt än att låsa ett onödigt stort belopp i en ekonomisk säkerhet under en mycket lång tid.

Länsstyrelsen i Kronobergs län motsätter sig bolagets yrkande gällande den ekonomiska säkerheten, ändring av lydelsen i villkor 5, 12 och 13 samt yrkandet att villkor 10 ska upphävas.

Länsstyrelsen anför bland annat följande.

Villkor 5 – Länsstyrelsen motsätter sig yrkandet då villkoret ur tillsynspunkt har en bra lydelse. Genom delegeringen görs tillsynsmyndigheten delaktig och har möjlighet att ur ett hushållnings- och hållbarhetsperspektiv påverka valet av material för fundamenten. Det är ett stort antal vindkraftverk som ska anläggas i området. Vidare har MPD i överklagat beslut tydligt motiverat skälet till villkorets utformning.

Villkor 12 – Villkor ska utformas på ett rättssäkert sätt och på ett sådant sätt att de tydligt redogör för vad som krävs av verksamhetsutövaren. Villkor ska vara precisa, ändamålsenliga och möjliga att följa upp. Länsstyrelsen anser att det av MPD utformade villkoret uppfyller dessa riktlinjer.

Villkor 13 – Länsstyrelsen motsätter sig yrkandet då villkoret ur tillsynspunkt har en bra lydelse. Med denna delegering görs även här tillsynsmyndigheten delaktig och har möjlighet att ur störningssynpunkt påverka valet av teknik för verken. Det är ett stort antal vindkraftverk som ska anläggas i området. Tillsynsmyndigheten kan även utifrån det enskilda fallet avgöra om en behovsstyrd hinderbelysning är skälig eller inte utifrån de förhållanden som råder på platsen och på marknaden.

Teknikutvecklingen går mycket fort vad gäller vindkraft och länsstyrelsen håller med om att det råder en osäkerhet i detta. Dock finns det lika stora belägg för att anta att ny teknik och ett större utbud för denna typ av produkt ligger inom en snar framtid som att marknaden kommer att se likadan ut under lång tid framåt.

Ekonomisk säkerhet – MPD har i överklagat beslut tydligt motiverat skälet till villkorets utformning. Länsstyrelsen har inget mer att tillägga i denna del.

Länsstyrelsen i Kalmar län avstår från att yttra sig i målet.

Bolaget invänder bland annat följande.

Villkor 5 – Bolaget har godtagit villkoret gällande minimal användning av naturgrus. En samrådsförpliktelse angående övrigt materialval kan påverka bolagets möjligheter till upphandling av fundament genom att tillsynsmyndigheten kräver material som inte tillhandahålls av alla leverantörer. Vidare kan miljönyttan med sådan förpliktelse ifrågasättas. Länsstyrelsen har inte redovisat på vilket sätt materialval, i annat fall än gällande naturgrus, skulle ha betydelse ur ett hushållnings- och hållbarhetsperspektiv. En samrådsförpliktelse skulle således innebära att bolagets upphandlingsfrihet kan begränsas och ett förfarande som tar onödiga resurser i anspråk både hos tillsynsmyndigheten och hos bolaget utan någon visad miljönytta. Motsvarande skyldigheter föreskrivs inte för andra typer av verksamheter.

Villkor 12 – Bolaget har i överklagandet redovisat varför villkoret inte uppfyller de av länsstyrelsen angivna kriterierna för hur ett villkor ska vara utformat. Länsstyrelsen har inte bemött detta och inte heller i övrigt redovisat någon motivering till varför villkoret skulle kunna anses uppfylla kriterierna.

Villkor 13 – Det förefaller som länsstyrelsen har missförstått bolagets yrkande gällande villkoret. Bolaget har godtagit att frågan om behovsstyrd hinderbelysning delegeras till tillsynsmyndigheten. Bolaget har endast motsatt sig att övriga detaljer i villkoret ska utformas i samråd med tillsynsmyndigheten då dessa regleras av Transportstyrelsens föreskrifter.

Ekonomisk säkerhet – Länsstyrelsen har inte bemött vad bolaget redovisat och inte heller i övrigt redovisat något stöd för sin inställning.

Länsstyrelsen i Kronobergs län svarar bland annat följande.

Villkor 5 – Länsstyrelsen motsätter sig att en samrådsförpliktelse skulle innebära att bolagets frihet att upphandla kan begränsas och att det skulle innebära ett förfarande som tar onödiga resurser i anspråk. Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken ska alla aspekter vägas in vid en bedömning av vilken påverkan en åtgärd kan tänkas medföra. Bedömningen görs även utifrån det enskilda fallet och det finns ingenting som indike-

rar på att tillsynsmyndigheten skulle välja det sämsta alternativet för bolaget, utan samrådet är till för att hitta de bästa lösningarna med hållbar utveckling som grund. Vad gäller bolagets argumentering om materialval hänvisas till MPD:s motivering av villkoret.

Villkor 12 – Länsstyrelsen bifaller bolagets argument angående mätning av lågfrekvent buller och villkoret ska utformas på ett sådant sätt att det går att efterlevas av bolaget.

Villkor 13 – Länsstyrelsen bifaller bolagets argument om att missuppfattning har skett. Dock anser länsstyrelsen att det fortfarande är skäligt att samråd sker för att i ett tidigt skede få ta del av utformningen och på så sätt förebygga eventuella störningar från hinderbelysningen.

Ekonomisk säkerhet – Länsstyrelsen vidhåller vad som tidigare anförts.

Bolaget svarar bland annat följande.

Villkor 5 – Bolaget vidhåller vad som tidigare anförts och vill åter igen framhålla att motsvarande skyldigheter inte föreskrivs för andra typer av verksamheter.

Villkor 12 – Bolaget uppfattar det som att länsstyrelsen har godtagit bolagets förslag till ändring av villkoret.

Villkor 13 – Bolaget vidhåller att övriga delar av utformningen av hinderbelysningen omfattas av Transportstyrelsens föreskrifter, vilket inte har ifrågasatts av länsstyrelsen, varför ett samråd inte bör kunna tillföra något till utformningen av hinderbelysningen.

Ekonomisk säkerhet – Länsstyrelsen har inte bemött vad bolaget redovisat och inte heller i övrigt redovisat något stöd för sin inställning. Bolaget vidhåller vad som tidigare anförts.

Miljö- och byggnadsnämnden hänvisar till tidigare yttrande av den 17 oktober 2013.

H T, N T, E-K T, M S, A-S F, J E och J N yttrar bl.a. följande.

Villkor 5

De motsätter sig bolagets yrkande avseende samråd och jungfruligt grus. Villkoret är likalydande som för flera närliggande vindparker.

Villkor 12

De motsätter sig bolagets yrkande om väsentlig mildring av villkoret av det lågfrekventa ljudet med slopande av bullerbidrag från intilliggande vindparker. De yrkar en villkorsskärpning på så sätt att bullerbidragen från de båda närliggande vindparkerna Karskruv och Åshult ska medräknas. Marhults tätbebyggelse finns mellan vindparkerna Marhult och Åshult och många människor blir störda vid en överträdelse. Det är både logiskt och nödvändigt att villkoret reglerar denna del. Det lågfrekventa bullret från moderna verk är väl dokumenterat i forskning.

Bolaget har accepterat ett likalydande villkor om lågfrekvent ljud tillsammans med bullerbidrag från intilliggande vindpark i tillståndet för vindpark Rosenholm. Förutsättningarna är jämförbara mellan aktuell vindpark och vindpark Rosenholm.

Ifråga om Rosenholm har Mark- och miljööverdomstolen (mål M 1064-15) meddelat prövningstillstånd men ännu inte någon dom.

Gällande praxis för buller från vindkraftverk har fastställs från störningsstudier av E P m.fl. som idag är föråldrade. Detta beror bl.a. på

- Moderna vindkraftverk är mycket högre och har större märkeffekt. I störningsstudierna var genomsnittshöjden för vindkraftverk 47 m i navhöjd och

märkeffekten 555 kW. I Marhult är navhöjden 128 m, totalhöjden 185 m och märkeffekten ca 3 000 kW

- Moderna vindkraftverk har större andel lågfrekvent buller samt lågfrekvent amplitudmodulerat buller. För enstaka moderna verk är lågfrekvent buller 3 dB högre jämfört med de verk som ingick i störningsstudierna. För moderna verk i grupper är bullret ännu högre.
- Moderna vindkraftverk bullrar mera och under längre tid p.g.a. avancerade styrsystem som möjliggör en maximering av energiproduktionen även vid låga vindhastigheter. Närboende utsätts för högre bullerdos under mycket längre tid än i störningsstudierna.
- Eftersom moderna vindkraftverk bullrar mera vid lägre vindhastigheter så maskeras vindkraftsbullret mindre av andra ljud t.ex. brus från löv och buskar.
- Det lågfrekventa ljudet är periodvis amplitudmodulerat (AM) som anses vara mera störande. AM-ljudet låter som en lastbil på tomgång eller torktummlaren fylld med tennisbollar och ska inte förväxlas med det vanliga "svisch-ljudet". AM-ljudet kommer att vara högre p.g.a. de moderna verkens längre vingar.
- I skogsområden, som detta mål avser, är det nödvändigt att sätta upp högre verk jämfört med störningsstudierna som avsåg mark utan skog. Då blir det större skillnad i vindhastighet mellan vingspetsarna vilket medför en ökning av det lågfrekventa AM-ljudet.
- Bolaget har lämnat in bullerberäkningar som endast gäller för atmosfäriska förhållanden i neutral atmosfär då ljudvågorna fördelar sig jämt utan att böja sig varken uppåt eller nedåt. Bolaget har inte beräknat bullret i stabil atmosfär då ljudvågorna böjs av nedåt marken och bullernivån ökar. Detta inträffar kväll, natt och morgon när mindre än halva himlen är täckt med moln. Till de ljudberäkningar som bolaget har inlämnat ska därför läggas 5 dB.

Slutsats – Folkhälsomyndighetens riktvärde inomhus för lågfrekvent buller har i flera mål använts av Mark- och miljööverdomstolen som ett värde som inte får

överskridas, eftersom ett överskridande anses ge olägenheter för människors hälsa, se bl.a. mål M 1562-14.

Om Folkhälsomyndighetens riktvärde för lågfrekvent buller ska kunna innehållas får det inte överskridas under någon tidpunkt på dygnet och absolut inte kväll, natt och morgon när barn och vuxna ska kunna sova utan sömnstörningar.

De anser att en mildring av villkoren för det lågfrekventa bullret är fel med tanke på dagens kunskap om det lågfrekventa bullrets störande egenskaper, den tekniska utvecklingen på moderna vindkraftverk som orsakar högre lågfrekvent buller under längre tid och med lägre maskeringsljud samt de ingivna bullerberäkningarnas felaktigheter.

De anser att det är nödvändigt att villkoren för det lågfrekventa bullret också omfattar bullerbidrag från intilliggande vindparker samt att bullervillkoret utvecklas för att uppnå rättssäkerhet för både bolaget och närboende.

Om uppmätta ljudnivåer överskrider FoHMFS 2014:13 vid kontroll enligt villkor 10 ska bolaget omgående reducera ljudnivån så att begränsningsvärdet innehålls.

Bolaget ska beräkna sitt och ovanstående övriga vindparkers relativa ljudbidrag i beräknings- och mätpunkterna.

Villkor 13

De motsätter sig bolagets yrkanden avseende hinderbelysning. De noterar att villkor avseende hinderbelysning är likalydande för Statkraft Södra Vindkraft AB:s vindpark F m.fl. Förutsättningarna är jämförbara mellan aktuell vindpark och vindpark Rosenholm och att avstånden mellan parkerna är endast ca 10 km.

Ekonomisk säkerhet

De motsätter sig bolagets yrkande och instämmer med Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Bolaget svarar bl.a. följande.

Villkor 5

Bolaget vidhåller vad som tidigare anförts gällande samråd med tillsynsmyndigheten om betongfundamentens utformning.

Villkor 12

De enskilda sakägarna har yrkat på en skärpning av villkor 12. Sakägarna har dock inte överklagat Miljöprövningsdelegationens beslut varför endast deras yrkande att villkor 12 står fast, kan tas upp till prövning.

Vidare påpekar sakägarna att bolaget inte överklagat samma villkor gällande Rosenholm. Detta har ingen betydelse för prövningen av Bolagets överklagande, dock beror det på att efter beslutet gällande Rosenholm överklagats har det tydliggjorts att det inte är möjligt att på ett rättssäkert sätt följa upp kumulativa villkor för lågfrekvent buller och att ett sådant villkor inte är förenligt med hur begränsningsvillkor ska utformas enligt praxis.

Sakägarna har även redovisat ett antal punktsatser som ska visa att gällande praxis för störningsstudier är föråldrad. Slutsatsen att moderna, d.v.s. högre, vindkraftverk genererar förhållandevis mer lågfrekvent ljud än mindre vindkraftverk har ifrågasatts i senare studier. En sammanställning som gjorts av frekvensspektrum från flera hundra vindkraftverk visar att ljudnivån vid låga frekvenser från nya moderna vindkraftverk snarare har minskat de senaste åren. Moderna vindkraftverk är ofta högre och blir alltmer effektiva. Ljudet som vindkraftverket alstrar uppstår när vingarna ”skär” genom luften och turbulens uppstår. Turbulensen är en direkt produktionsförlust och har därmed stort fokus när man utvecklar nya turbiner. Ju mindre turbulens desto lägre ljudalstring och följaktligen ökad produktion. Moderna vindkraftverk har även en högre tillgänglighet än mindre verk vilket innebär att de genererar ljud under längre tid. Sammanfattningsvis genererar inte högre eller moderna vindkraftverk förhållandevis ett högre källjud än mindre vindkraftverk. Det ska även

framhållas att eftersom elproduktion kan ske oftare och på lägre vindhastigheter innebär moderna vindkraftverk ett effektivare nyttjande av vindresursen och ökad produktion av förnybar elenergi. Det finns inget som tyder på att lågfrekvent ljud från vindkraftverk skiljer sig från andra ljudkällor i samhället. Det ska även framhållas att de riktvärden som tagits fram av Naturvårdsverket baseras på ett medelvärde under speciella förhållanden, ett ”worst case” och hänsyn har tagits till amplitudmoduleringen. De modeller som används vid bullerberäkningar tar hänsyn till olika typer av väderförhållanden och utgår från Naturvårdsverkets beräkningsmodell. Enligt praxis utgår beräkningsmodellen från de väderförhållanden då riktvärdet gäller, d.v.s. medvind på 8 m/s på 10 m höjd. Utifrån det kan ett oändligt antal väderförhållanden ansättas t.ex. olika vindriktningar eller temperaturgradienter. Det är dock viktigt att hålla sig till standardiserade väderparametrar för ljudberäkningar för att resultaten ska gå att jämföra precis som att det är samma metod som används för bullerberäkningar i vindkraftsmål. De parametrar bolaget använt sig av bygger på en lång erfarenhet från beräkningar av hundratals vindkraftsprojekt samt verifikation i kontroller efter byggnation. Sakägarnas förslag, även om det inte omfattas av prövningen i mark- och miljödomstolen, skulle innebära ett gemensamt villkor för tre parker vilket inte är rättsligt möjligt enligt Mark- och miljööverdomstolens dom den 21 april 2008 i mål M 3160-08 där det anges att gemensamma villkor kan meddelas med stöd av 16 kap. 8 § miljöbalken under vissa givna förutsättningar som inte föreligger i det aktuella målet. Gällande vindkraft tydliggörs detta i Mark- och miljööverdomstolens dom den 19 december 2013 i mål M 6741-13. Förslaget skulle även innebära att en ny modell för bullerberäkningar tillämpas i prövningen som inte är testad eller godkänd av varken branschen eller Naturvårdsverket. Att ta fram en ny modell för bullerberäkningar för vindkraftverk inom ramen för en enskild prövning kan inte vara ett rättssäkert sätt att hantera en så viktig fråga. Det bör göras av myndigheter med expertkompetens i samråd med vindkraftsbranschen.

Ekonomisk säkerhet

Bolaget vidhåller vad som tidigare anförts.

H T, N T, E-K T, M S, J E och J N yttrar bl.a. följande.

Villkor 10

Villkor 2 medger att vindkraftverken placeras inom en etableringsyta. Då är det möjligt för bolaget att justera placeringen av verken så att villkor 10 uppfylls. Eftersom det enligt bolaget endast är en försumbar yta av naturreservatet som berörs av 40 dB-kurvan så bör justeringen av verkens placeringar vara små för att uppfylla villkor 10 varvid skäl saknas för att ändra villkor 10.

Villkor 12

Självklart kommer de bostäder som ligger mellan två eller flera parker att påverkas av ett gemensamt buller från parkerna. Saknas villkor av det gemensamma bullret – så som bolaget yrkar – så kan naturligtvis och troligtvis bullergränserna överskridas. De närboende har då inga möjligheter att påverka så att en sänkning av bullret till bullergränserna sker och är i praktiken rättslösa. Bolaget har att uppfylla 2 kap. 2 § miljöbalken.

Ekonomisk säkerhet

Efterbehandlingskostnaden om 30 år i dagsläget mycket osäker. Skrotvärdet för metaller i framtiden är osäkert. Förutom metaller innehåller vindkraftverk 30-40 ton icke-metaller som också innehåller miljöfarliga komponenter. Destruktions- och återvinningskostnaden för dessa är i dagsläget okända och/eller anges inte av bolaget. I marken finns mycket stora fundament bestående av betong och armeringsjärn. Den överskottsbetong – som blir över vid tillverkningen/gjutningen av fundamenten – får idag inte ligga kvar i naturen av miljöskäl. Frågan är vilken miljökunskap och miljölagar som finns om 30 år då vindkraftverken ska rivras. Frågan är om fundamenten då får ligga kvar i marken. Sammantaget är efterbehandlingskostnaden mycket osäker.

Länsstyrelsen i Kronobergs län anför bl.a. följande.

Villkor 10

En del av syftet med Vithults naturreservat är att det rörliga friluftslivet ges möjlighet till naturupplevelser med vildmarkskänsla i ett större naturområde som utmärks av stillhet och ostördhet. I Vithults naturreservat finns det även två Natura 2000-områden, Vithults urskog och Tängsjöfly. Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att värna om de arter och de livsmiljöer som är av gemensamt intresse för EU-länderna. Natura 2000-områden är riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken. Vad gäller för Vithults naturreservat har det lämnats förslag på utökning av Natura 2000-områdena, så att Natura 2000-området till större del följer naturreservatets gränser samt kopplar samman Tängsjö fly och Vithults urskog. Gränserna för det utökade Natura 2000-området blir gällande först efter det att regeringen har godkänt gränserna. Bevarandesyftet med Natura 2000 är i huvudsak detsamma som för naturreservatet, det vill säga att det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser med vildmarkskänsla i ett större område som utmärks av stillhet och ostördhet. Länsstyrelsen vill även påpeka att 40 dB(A) vid reservatsgräns innebär att verken faktiskt kommer att höras vid reservatsgränsen och därför till viss del kommer att påverka Vithults naturreservat. Länsstyrelsen anser därför att för att syftet med reservatet och Natura 2000-områdena ska uppfyllas så ska villkor 10 kvarstå.

Villkor 12

Länsstyrelsen anser att det ska vara ett samlat grepp om det kumulativa bullret från parker med samma störningsområde. Länsstyrelsen har i yttrande i mål nr 4596-15 hos Mark- och miljööverdomstolen yrkat att villkor för Karskrub och Rosenholm utformas med följande formulering:

”Den ekvivalenta bullernivån utomhus vid bostäder får på grund av vindkraftverken (inklusive närliggande parker) inte överstiga 40 dB(A) ekvivalent bullernivå.”

Vid en sådan formulering tas hänsyn till närliggande parker för att inte bullernivån ska bli över 40 dB(A) vid bostäder oavsett hur många parker eller verksamhetsutö-

vare det finns i området. För att avgöra vilka verk som eventuellt måste ställas ned för att klara bullernivån bör det användas en fördelningsnyckel som baseras på den totala elproduktionen för alla parker inom samma störningsområde. Detta har gjorts för parken Lyngsåsa i Alvesta kommun, med tillstånd daterat den 9 maj 2012, ärendenummer 551-3474-10, som vann laga kraft den 15 januari 2013 efter att Mark- och miljööverdomstolen inte meddelat prövningstillstånd, dom M 10195-12.

Bolaget svarar bl.a. följande.

Villkor 5

Bolaget vidhåller vad som tidigare anförts och anser att det inte är frågan om någon särbehandling utan det är frågan huruvida villkor 5 är ändamålsenligt utformat och rimligt, vilket inte är fallet.

Villkor 10

Sakägarna anför att eftersom det är frågan om en försumbar yta av naturreservatet som berörs av 40 dBA kurvan bör den justering av verken som krävs för att innehålla villkoret vara liten varför det saknas skäl att ändra villkoret. Sakägarnas resonemang är felaktigt och den justering som skulle krävas för att säkerställa att 40 dB(A) kan innehållas längs naturreservatet blir sannolikt betydande för en etablering inom ett område utpekad som riksintresse för vindkraftsproduktion. Det beror på att det inte finns någon metod för att beräkna och kontrollera ljudpåverkan för en yta. Beräkning och kontroll sker enligt standardiserade metoder i vissa angivna punkter och de beräkningar som bolaget utfört visar att buller överstigande 40 dB(A) endast kommer upplevas i en mycket begränsad del av naturreservatet. Vid en bedömning enligt 3 kap. miljöbalken ska det ske en sammantagen bedömning av vad som kan anses utgöra en god hushållning utifrån allmän synpunkt. I aktuellt fall ska således en avvägning ske mellan intresset av att anlägga en vindkraftpark i syfte att producera förnyelsebar el och intresset av tystnad inom ett naturreservat med syfte att främja det rörliga friluftslivet. Statkraft har tidigare framhållit att det skulle krävas en minskning av 2-3 vindkraftverk, vilket minskar förväntad energiproduktion med 20-25 %, om ljudnivån 40 dB(A) ska innehållas inom hela naturreservatet.

Med hänsyn härtill och med hänvisning till riksdagens planeringsram för vindkraft (prop. 2008/09:146) måste det ur ett allmänt perspektiv anses viktigare att främja utbyggnaden av vindkraft än att säkerställa att ljudnivån 40 dB(A) inte uppnås inom en mycket begränsad del av naturreservatet. Villkor 10 skulle således begränsa parken på ett sätt som inte kan anses följa av 3 kap. miljöbalken och inte vara i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken.

Länsstyrelsen hänvisar till att det i naturreservatet finns två Natura 2000-områden, Vithults urskog och Tängsjöfly vilket förefaller märkligt då framförallt Tängsjöfly ligger långt ifrån etableringsområdet vilket innebär att det är osannolikt att det skulle bli frågan om annat än en obetydlig påverkan av ljud från Marhults vindkraftspark. Gränsen till Vithults urskog ligger på kurvan för 35 dBA vilket innebär att buller från vindkraftsparken kommer innebära en begränsad och acceptabel störning för området.

Villkor 12

Sakägarna uppfattar bolagets förslag som att det inte ska ske någon beräkning av det sammanlagda lågfrekventa ljudet. Eftersom det inte finns några fastställda och certifierade metoder för att beräkna och kontrollmäta lågfrekvent buller från vindkraftverk går det inte att följa upp huruvida villkoret innehålls. Skulle villkoret dessutom vara kumulativt skulle mätning bli så komplicerat att det är omöjligt att genomföra. Ett villkor för lågfrekvent buller som ska kontrolleras genom mätningar uppfyller således inte kraven på hur begränsningsvillkor ska utformas eftersom det inte på ett rättssäkert sätt går att följa upp huruvida villkorsvärdet innehålls. Ett kumulativt villkor skulle dessutom vara otroligt komplext att kontrollmäta och helt omöjligt att följa upp varför ett sådant inte kan föreskrivas med hänsyn till hur begränsningsvillkor ska utformas.

Eftersom det inte finns någon föreskriven metod för att beräkna kumulativt lågfrekvent buller kan bolaget inte åta sig genomföra några beräkningar för kumulativ lågfrekvent. Bolaget åtar sig däremot att vid tillfället för kontrollmätning av det ekvivalenta bullret inkomma med en beräkning av det lågfrekventa bullret från

Marhults vindkraftspark vilket är den enda möjliga och rättssäkra metoden för att följa upp villkoret.

Länsstyrelsen anser att det ska vara ett samlat grepp om det kumulativa bullret från parker med samma störningsområde och har redovisat ett förslag på hur villkor 12 ska utformas. Bolaget noterar att länsstyrelsens förslag rör ekvivalent buller och inte lågfrekvent buller vilket är det som omfattas av villkor 12. Bolaget utgår från att det är ett misstag från länsstyrelsen och att samma princip ska appliceras på lågfrekvent buller så att de värden som ska innehållas är de som framgår av Folkhälsomyndighetens allmänna råd och ska gälla för lågfrekvent buller.

Med hänsyn till vad som framförts ovan och i tidigare yttranden så uppfyller inte förslaget kraven på vad som gäller för begränsningsvillkor. Det skulle även innebära ett gemensamt villkor för parker utan att kriterierna för det enligt 16 kap. 8 § miljöbalken är uppfyllda, vilket framgår av Mark- och miljööverdomstolens dom den 21 april 2008 i mål M 3160-08 och särskilt gällande vindkraft i Mark- och miljödomstolens dom den 19 december 2013 i mål M 6741-13. Denna uppfattning delas av Naturvårdsverket i enlighet med myndighetens yttrande i mål M 1067-15. Att parkerna dessutom inte är specificerade innebär att det är helt omöjligt för verksamhetsutövaren att veta vad som förväntas av denne vilket är ytterligare stöd för att kraven på begränsningsvillkor inte är uppfyllda.

Det ska även påpekas att det rättsfall som länsstyrelsen hänvisar till inte gäller utformning av bullervillkor. I mark- och miljödomstolen överklagade sakägare vilka yrkade på att ansökan skulle avvisas med hänsyn till bristande miljökonsekvensbeskrivning. Överklagandet avslogs av mark- och miljödomstolen och Mark- och miljööverdomstolen meddelade inte prövningstillstånd. Det är således endast miljöprövningsdelegationen som har prövat föreslagen utformning av villkor och då gällande ekvivalent bullernivå. Det kan således inte ge någon vägledning om hur villkor för lågfrekvent buller bör utformas.

Ekonomisk säkerhet

Länsstyrelsen har inte angett något skäl till varför bolagets yrkande om ekonomisk säkerhet inte ska bifallas varför bolaget vidhåller vad som tidigare anförts.

Länsstyrelsen i Kronobergs län anför bl.a. följande.

Villkor 10

En del av syftet med naturreservatet är att det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser med vildmarkskänsla i ett större område som utmärks av stillhet och ostördhet. Vindkraftverken kommer att påverka delar av reservatet då vindkraftverken kommer att kunna höras i delar av naturreservatet även om ljudnivån begränsas till 40 dB(A) vid reservatsgräns. Miljöprövningsdelegationen har i prövningen vägt riksintresset Vindbruk mot naturreservatet och kommit fram till att 40 dB(A) vid reservatsgräns är lämpligt.

H T, N T, E-K T, J E och J N yttrar bl.a. följande. Vindpark Marhult är omgärdad av tre när-liggande vindkraftsparker. I öster och norr ligger vindpark Karskruv med max 26 vindkraftverk. I väster ligger vindpark Åshult om max 9 verk och i sydost ligger den planerade parken Brännan med f.n. 19 verk. Det är uppenbart att kumulativt lågfrekvent buller uppstår från vindparkerna och att det måste regleras i tillstånden.

DOMSKÄL

Eftersom det endast är Statkraft Södra Vindkraft AB som har överklagat MPD:s beslut kan mark- och miljödomstolen antingen fastställa de villkor MPD föreskrivit eller mildra villkoren. Mark- och miljödomstolen kan således inte skärpa de av MPD föreskrivna villkoren. H Ts, N Ts, E-K Ts, M Ss, A-S Fs, J Es och J Ns yrkande om skärpning av villkoren ska därför avvisas.

Villkor 5

MPD har i villkoret föreskrivit att den slutliga utformningen av fundamenten ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Bolaget anser dock att någon generell samrådsförpliktelse inte är nödvändig för fundamentens slutliga utformning och att lydelsen kan påverka bolagets möjligheter till upphandling. Länsstyrelsen i Kronobergs län bedömer emellertid att genom delegeringen görs tillsynsmyndigheten delaktig och har möjlighet att påverka valet av material.

Mark- och miljödomstolen anser att samråd möjliggör en dialog mellan bolaget och tillsynsmyndigheten där synpunkter på materialval lyfts fram och diskuteras. Domstolen bedömer med hänsyn till att naturgrus är en ändlig resurs med stor betydelse för vattenförsörjningen att det är skäligt att samråd ska ske med tillsynsmyndigheten vid den slutliga utformningen av fundamenten till vindkraftverken. Bolagets överklagande i denna del ska därför avslås.

Villkor 10

Bolaget har i yttrande den 24 maj 2013 anfört bland annat följande. Naturreservatets kärnområden är kopplade till de tidigare befintliga avsatta naturområdena vid Vit-hults urskog centralt i naturreservatet och Tängsjöfly i norra delen av naturreservatet. Vid dessa områden kommer 40 dB(A) kunna innehållas oavsett placering av vindkraftverken inom vindpark Marhult. Det är även i de centrala delarna av reservatet som det finns rastplatser, fågeltorn och andra för besökare mer attraktiva besöksmål.

MPD har i överklagat beslut antecknat att ett av huvudsyftena med reservatet Vit-hult är att det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser med vildmarkskänsla i ett större naturområde som utmärks av tysthet, stillhet och ostördhet. MPD har vidare antecknat att i ett beslut gällande ett annat vindkraftsprojekt, Kar-skruv, föreskrev MPD ett villkor om 40 dB(A) vid naturreservatets gräns.

Mark- och miljödomstolen bedömer med hänsyn till syftet med naturreservatet, bl.a. att det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till stillhet, att det är skäligt att

föreskriva om att buller från bolagets planerade 11 vindkraftverk tillsammans med bullerbidrag från vindkraftprojektet Karskröv inte får överskrida 40 dB(A) vid den idag gällande geografiska gränsen för naturreservatet (2 kap. 7 § miljöbalken). Det förhållandet att aktuellt område är utpekade som riksintresse för vindkraft föranleder inte en annan bedömning. Bolagets överklagande i denna del ska således avslås.

Villkor 12

Även för nu aktuellt villkor har MPD bedömt det som rimligt med ett kumulativt villkor och då vad gäller lågfrekvent buller.

I sin komplettering av ansökan den 24 maj 2013 har bolaget ingivit en utredning av lågfrekvent buller från den sökta verksamheten. Utredningen visar att bullernivåerna inomhus efter avdrag med värden på vedertagen fasaddämpning kommer att underskrida riktvärdena i Folkhälsomyndighetens allmänna råd FoHMFS 2014:13 med minst 10 dB.

MPD har i överklagat beslut antecknat att en bullerkontroll enligt villkoren kommer att ge en tydlig indikation på om lågfrekvent buller är ett reellt problem i projektet och att även i denna del ska driften anpassas till Karskröv.

Länsstyrelsen i Kronobergs län anser att det ska vara ett samlat grepp om det kumulativa bullret från parker med samma störningsområde. De enskilda som yttrat sig i målet motsätter sig en mildring av villkoret, dvs. det ska även i fortsättningen omfattas bullerbidrag från vindkraftprojektet Karskröv.

Mark- och miljödomstolen anser att bolagets utredning styrker att det finns betydande marginaler till inomhusriktvärdena och att verksamheten inte kan befaras medverka till överskridanden även vid samverkande lågfrekvent buller från andra parker. Villkoret i det överklagade beslutet reglerar explicit det kumulativa lågfrekventa bullret från vindkraftprojektet i Karskröv. De tre bostäder som beräkningsmässigt får de högsta värdena inomhus ligger i och i närheten av Marhults by vilket

innebär att de ligger betydligt längre från det planerade, ej lagakraftvunna, projektet i Karskruv än övriga berörda bostäder. Inte heller MPD, så vitt framgår av det överklagade beslutet, är övertygad om att lågfrekvent buller är ett problem i projektet. Förutsättningar för fastställande av gemensamma villkor enligt 16 kap. 8§ miljöbalken saknas. Mark- och miljödomstolen anser därför att villkor som reglerar det lågfrekventa bullret kumulativt med bullret från Karskruvsparken är obehövligt och tillika oskäligt betungande mot bakgrund av de metodikproblem som bolaget påtalat. Bolagets överklagande ska därför bifallas i denna del. Detta hindrar inte att frågan om kumulativa villkor för lågfrekvent buller kan väckas inom ramen för en omprövning enligt 24 kap. 5 § miljöbalken om och när sådana problem skulle uppstå och det klart kan identifieras vilka parker som de facto bidrar.

Villkor 13

Mark- och miljödomstolen bedömer att det är rimligt att samråd ska ske med tillsynsmyndigheten vad gäller övriga detaljer kring hinderbelysningen. Anledningen är att det kan finnas frågor som inte tillräckligt utförligt regleras i Transportstyrelsens föreskrifter TSFS 2013:9. Bolagets överklagande i denna del ska därför avslås.

Ekonomisk säkerhet

Bolaget har i skrivelse den 24 maj 2013 anfört att avvecklingskostnad per vindkraftverk beräknas till cirka 520 000 kr. De av bolaget lämnade uppgifterna är dock inte styrkta.

Enligt MPD har för liknande anläggningar återställningskostnaden beräknats till 700 000 – 800 000 kr för verk med ståltorn och 800 000 – 1 000 000 kr för verk med hybridtorn när skrotvärdet inte medräknats som en pluspost. MPD hänvisar till MÖDs dom den 27 augusti 2014 i mål M 9473-13 och anger att säkerheten ska ställas i sin helhet redan innan vindkraftverken uppförs.

Mark- och miljödomstolen noterar att i det av MPD åberopade rättsfallet var det bl.a. fråga om ekonomiska svårigheter för vindparken.

Enligt 16 kap. 9 § andra stycket miljöbalken kan en säkerhet ställas efter hand enligt en plan som vid varje tid tillgodoser det aktuella behovet av säkerhet. Huvudregeln får således anses vara att säkerhet ställs efter hand. Mot bakgrund av att det i detta fall inte framkommit uppgifter som gör att det finns grund att anta att vindkraftsparken kommer att få ekonomiska svårigheter bedömer mark- och miljödomstolen därför att det för nu aktuell vindkraftspark ska ställas säkerhet efter hand. Bolagets förslag till ställande av säkerhet efter hand godtas. Vad gäller det totala beloppet per verk har det dock inte framkommit tillräckliga skäl för att ändra detta.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 22 februari 2016.

Urban Lund

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson samt de särskilda ledamöterna Ingvar Carlsson och StenInge Arnesson.